

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вж. No	51-554-01-125
Дата	11 1 07 2025

54

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА 51-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

10
уриз

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал.1, т.1 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание внасяме законопроект за изменение и допълнение на Закона за лечебните заведения, заедно с мотиви към него и предварителна оценка на въздействие.

Моля на основание чл. 71, ал.1 от ПОДНС да разпределите внесения от нас проект за разглеждане.

ВНОСИТЕЛИ:

Сокро Томов Анел
Маргарита Иванова Мараелес
Георги Николов Георгиев
Мвайло Василев Точков

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ

Обн. ДВ. бр.62 от 9 Юли 1999г., доп. ДВ. бр.88 от 8 Октомври 1999г., изм. ДВ. бр.113 от 28 Декември 1999г., попр. ДВ. бр.114 от 30 Декември 1999г., изм. ДВ. бр.36 от 2 Май 2000г., изм. ДВ. бр.65 от 8 Август 2000г., изм. ДВ. бр.108 от 29 Декември 2000г., изм. ДВ. бр.51 от 5 Юни 2001г., изм. ДВ. бр.28 от 19 Март 2002г., изм. ДВ. бр.62 от 25 Юни 2002г., изм. ДВ. бр.83 от 19 Септември 2003г., изм. ДВ. бр.102 от 21 Ноември 2003г., изм. ДВ. бр.114 от 30 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.46 от 3 Юни 2005г., изм. ДВ. бр.76 от 20 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.85 от 25 Октомври 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 21 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.31 от 13 Април 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.110 от 30 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.36 от 15 Май 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 2 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.101 от 18 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.38 от 21 Май 2010г., изм. ДВ. бр.59 от 31 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.45 от 14 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.60 от 5 Август 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.54 от 17 Юли 2012г., изм. ДВ. бр.60 от 7 Август 2012г., доп. ДВ. бр.102 от 21 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.20 от 28 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.47 от 6 Юни 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.72 от 18 Септември 2015г., изм. ДВ. бр.95 от 8 Декември 2015г., изм. ДВ. бр.81 от 14 Октомври 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 9 Декември 2016г., изм. ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г., доп. ДВ. бр.99 от 12 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 19 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.18 от 27 Февруари 2018г., доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.84 от 12 Октомври 2018г., изм. ДВ. бр.91 от 2 Ноември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 11 Декември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 12 Февруари 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.24 от 22 Март 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.42 от 28 Май 2019г., изм. ДВ. бр.101 от 27 Декември 2019г., доп. ДВ. бр.28 от 24 Март 2020г., изм. ДВ. бр.44 от 13 Май 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.54 от 16 Юни 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.71 от 11 Август 2020г., изм. ДВ. бр.85 от 2 Октомври 2020г., доп. ДВ. бр.103 от 4 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.110 от 29 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.11 от 9 Февруари 2021г., изм. ДВ. бр.8 от 28 Януари 2022г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 26 Април 2022г., изм. ДВ. бр.104 от 30 Декември 2022г., изм. и доп. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.39 от 1 Май 2024г., доп. ДВ. бр.85 от 8 Октомври 2024г.

§ 1. В чл. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 6 след изреча „Кодекса на труда“ точката се премахва, добавя се запетая и текста: „които следва да отговарят на изискванията по този закон.“;

2. Създава се нова алинея 7 със следния текст:

„(7). Трудовите възнаграждения на медицинските специалисти в лечебните заведения, извън тези по чл. 8, ал.1, които имат сключени договори за закупуване на медицинска помощ с Националната здравноосигурителна каса и/или получават средства от държавния бюджет, се определят с наредбата по ал. 6, при спазване на следните изисквания:

1. Основното месечно трудово възнаграждение на лекар без специалност, магистър – фармацевт без специалност, да е не по-малко от 150 на сто от средната брутна работна заплата за страната, която се определя на база последните две тримесечия на предходната година и първите две тримесечия на текущата година, съгласно публикуваните официални данни на Националния статистически институт;

2. Основното месечно трудово възнаграждение на медицинските сестри, акушерките, асоциираните медицински специалисти, лекарските асистенти и помощник-фармацевтите, които упражняват дейност на територията на лечебните заведения, да е не по-малко от 140 на сто от средната брутна работна заплата за страната,

която се определя на база последните две тримесечия на предходната година и първите две тримесечия на текущата година, съгласно публикуваните официални данни на Националния статистически институт;

3. Допълнително трудово възнаграждение на медицинския персонал за преминати през предходната календарна година форми на продължаващо медицинско обучение съгласно минималните изисквания, определени от съсловните организации на лекарите, на лекарите по дентална медицина, на магистър-фармацевтите, на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти, на лекарските асистенти, на зъботехниците и на помощник-фармацевтите, което е не по-малко от 1 на сто от основното месечно трудово възнаграждение за всяка година;

4. Допълнително възнаграждение за придобита допълнителна професионална квалификация, свързана с изпълняваната длъжност, удостоверена със съответния документ, което е не по-малко от 5 на сто от основното месечно трудово възнаграждение по т.1;

5. Допълнително възнаграждение за положен нощен труд, което е не по-малко от 0,5 на сто от минималната работна заплата за съответната година, определена с акт на Министерския съвет, за всеки отработен час или част от него;

6. Съотношението между максималното и минималното брутно трудово възнаграждение на медицинските специалисти в лечебните заведения за болнична медицинска помощ, е не повече от 10 към 1, а за хабилитирани специалисти не повече от 15 към 1. Брутното трудово възнаграждение се формира като сума от основното трудово възнаграждение и всички допълнителни възнаграждения на медицинския персонал.

7. Съсловните организации на лекарите, на лекарите по дентална медицина, на магистър-фармацевтите, на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти, на лекарските асистенти, на зъботехниците и на помощник-фармацевтите отразяват в публичните електронни регистри на членовете си минималните изисквания и преминатите форми на продължаващо медицинско обучение.

Досегашните алинеи 7 и 8 се преномерират съответно.

§ 2. В чл.7 точката в края на изречението се премахва и се добавя текста: „и здравноосигурителния му статус.“

§ 3. В чл. 76 се създава нова алинея 2 със следния текст:

„(2). Изпълнителна агенция “Медицински надзор“ проверява спазването на изискванията по чл. 6, ал. 7 и при установяване на нарушение издава задължителни предписания. При неизпълнение на задължителните предписания от страна на лечебното заведение, сигнализира незабавно органите на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.“

Досегашната алинея 2 става алинея 3.

§ 4. В чл. 64, ал.2, след думата „предприятия“ точката се премахва, добавя се запетая и се добавя текста: „и при системно неспазване на установените в този закон минимални изисквания относно трудовите възнаграждения по чл. 6, ал. 7.“

§ 5. Създава се чл. 116м:

„Чл. 116м. Лечебно заведение по чл. 6, ал. 7, което не изплаща трудовите възнаграждения, установени в този закон и в наредбата по чл. 6, ал. 6 или не изпълни предписание по чл. 7б, ал.2 се наказва с глоба в размер на 15 000 лева, а при повторно нарушение – с глоба в размер на 30 000 лева за всяко отделно нарушение. Наказанието по предходното изречение се налага на управителя, изпълнителния директор, директора, председателя и/или члена на съвета на директорите на лечебното заведение.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 6. В срок до три месеца от влизане в сила на този закон, министърът на здравеопазването привежда наредбата по чл. 6, ал. 6 в съответствие с изискванията на този закон.

§ 7. В чл. 399 от Кодекса на труда (обн. ДВ. бр.26 от 1 Април 1986г., обн. ДВ. бр.27 от 4 Април 1986г., изм. ДВ. бр.6 от 22 Януари 1988г., изм. ДВ. бр.21 от 13 Март 1990г., изм. ДВ. бр.30 от 13 Април 1990г., изм. ДВ. бр.94 от 23 Ноември 1990г., изм. ДВ. бр.27 от 5 Април 1991г., изм. ДВ. бр.32 от 23 Април 1991г., изм. ДВ. бр.104 от 17 Декември 1991г., изм. ДВ. бр.23 от 19 Март 1992г., изм. ДВ. бр.26 от 31 Март 1992г., изм. ДВ. бр.88 от 30 Октомври 1992г., изм. ДВ. бр.100 от 10 Декември 1992г., изм. ДВ. бр.69 от 4 Август 1995г., доп. ДВ. бр.87 от 29 Септември 1995г., доп. ДВ. бр.2 от 5 Януари 1996г., доп. ДВ. бр.12 от 9 Февруари 1996г., доп. ДВ. бр.28 от 2 Април 1996г., изм. ДВ. бр.124 от 23 Декември 1997г., доп. ДВ. бр.22 от 24 Февруари 1998г., изм. ДВ. бр.52 от 8 Май 1998г., изм. ДВ. бр.56 от 19 Май 1998г., изм. ДВ. бр.83 от 21 Юли 1998г., доп. ДВ. бр.108 от 15 Септември 1998г., (...) изм. и доп. ДВ. бр.85 от 10 Октомври 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.106 от 22 Декември 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 29 Март 2024г., изм. ДВ. бр.39 от 1 Май 2024г., изм. ДВ. бр.66 от 6 Август 2024г., изм. ДВ. бр.67 от 9 Август 2024г., изм. ДВ. бр.70 от 20 Август 2024г.) се създава нова ал. 4 със следния текст:

„(4) Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ следи за спазването на минималните изисквания при определяне на трудовото възнаграждение от лечебните заведения по чл. 6, ал. 7 от Закона за лечебните заведения, както и за изпълнение на дадените по реда на чл. 7б, ал.2 от Закона за лечебните заведения предписания и при установяване на нарушения издава актове за установяване на административни нарушения и наказателни постановления по реда на този кодекс и по реда на Закона за административните нарушения и наказания.“

§ 8. В Закона за здравното осигуряване (обн. ДВ. бр.70 от 19 Юни 1998г., изм. ДВ. бр.93 от 11 Август 1998г., изм. ДВ. бр.153 от 23 Декември 1998г., изм. ДВ. бр.62 от 9 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.65 от 20 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.69 от 3 Август 1999г., изм. ДВ. бр.110 от 17 Декември 1999г., изм. ДВ. бр.113 от 28

Декември 1999г., изм. ДВ. бр.1 от 4 Януари 2000г., изм. ДВ. бр.64 от 4 Август 2000г., доп. ДВ. бр.41 от 24 Април 2001г., (...) изм. и доп. ДВ. бр.66 от 1 Август 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 29 Септември 2023г., изм. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.106 от 22 Декември 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 13 Февруари 2024г., изм. ДВ. бр.16 от 23 Февруари 2024г., изм. ДВ. бр.36 от 23 Април 2024г., изм. ДВ. бр.39 от 1 Май 2024г., доп. ДВ. бр.85 от 8 Октомври 2024г., изм. и доп. ДВ. бр.25 от 25 Март 2025г., попр. ДВ. бр.27 от 28 Март 2025г., доп. ДВ. бр.52 от 27 Юни 2025г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 55, ал.1, т.3б се изменя така:

„3б. изискванията относно основните трудови възнаграждения на медицинските специалисти, работещи в лечебни заведения за болнична помощ в изпълнение на договори с НЗОК, които следва да отговарят на минималните изисквания по чл. 6, ал. 7 от Закона за лечебните заведения и наредбата чл. 6, ал. 6 от същия закон.“

2. В чл. 59, ал.11 се създава нова т. 5:

„5. при системно нарушаване на изискванията относно трудовите възнаграждения на медицинските специалисти по чл.6, ал.7 от Закона за лечебните заведения“;

3. В допълнителните разпоредби, параграф 1, т. 19 се изменя така:

„19. "Системно нарушение" е извършването на три или повече нарушения на изискванията за качество, регламентирани в Националния рамков договор, за период от 6 месеца за срока на действие на договора по чл. 59, ал. 1, както и три или повече нарушения на минималните изисквания за определяне на трудовото възнаграждение по чл. 6, ал.7 от Закона за лечебните заведения.“

§ 9. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в Държавен вестник.

ВНОСИТЕЛИ:

Цонто Томов Пачев
Маргарита Иванова Марашева
Георги Николов Георгиев -
Ивайло Василев Томов

МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на Закона за лечебните заведения

През последните 20 години България се намира в тежка кадрова криза в системата на здравеопазването. Според данни на редица европейски доклади, страната ни е на последно място в Европейския съюз по брой медицински сестри на 1000 души (4,2 спрямо средно 8,8 за ЕС). Младите лекари, включително специализанти, често напускат страната поради ниските възнаграждения, които са 2 до 4 пъти по-ниски в сравнение със страни като Германия, Австрия и Полша. Средната брутна заплата на лекар без специалност през 2024 г. е едва 1998 лв., а на медицинска сестра – 1582 лв., което е значително под средната работна заплата за страната. Това води до изтичане на български специалисти и задълбочава кадровия дефицит, като застрашава качеството на здравните грижи и устойчивостта на здравната система.

Медицинските сестри са в особено тежко положение, като техният брой е намалял с около 10% през последните 10 години. Недостигът се оценява между 5000 и 17 000 души, като в специализираните болници една сестра често обслужва до 30 пациенти, което компрометира качеството на грижите. Основната причина за напускане на професията и емиграцията е ниското заплащане, което не отговаря на високата отговорност и тежките условия на труд. Въпреки увеличения бюджет на НЗОК и поскъпването на клиничните пътеки, заплатите на медицинските сестри все още остават под средните за страната.

Настоящият законопроект предлага увеличаване на основните трудови възнаграждения на лекарите без специалност и на медицинските специалисти, както и въвеждане на допълнителни възнаграждения за нощен труд и за допълнително придобита квалификация. Предложеното увеличение предвижда основното възнаграждение на лекарите без специалност да достигне 150% от средната брутна работна заплата за страната, а на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти и на помощник-фармацевтите – 140% от средната брутна работна заплата. Освен това се предлага допълнително възнаграждение за придобита квалификация в размер на 5% от основното трудово възнаграждение, както и допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 0,5% от основното възнаграждение за всеки отработен час.

Вярваме, че увеличаването на основните възнаграждения на лекарите без специалност и на медицинските специалисти ще повиши привлекателността на професиите в здравеопазването. Това е особено важно за младите лекари, които често работят при ниски заплати (около 1000–1500 лв. като специализанти) и в изключително тежки условия, често и при липса на справедливи шансове за кариерно развитие. Предложеното увеличение ще ги мотивира да останат в България и да допринасят за развитието на здравната система у нас.

Въвеждането на допълнително възнаграждение за придобита квалификация ще стимулира професионалното развитие на кадрите и ще повиши качеството на предоставяните здравни грижи. Допълнителното възнаграждение за нощен труд ще компенсира тежките условия на работа през нощта, което е особено важно за

медицинските сестри, които работят в напрегнати графици, на няколко места, понякога по 24, 36 и дори по 48 часа без прекъсване.

Предложените мерки са наложителни за справяне с все по-застрашително нарастващата кадровата криза в здравеопазването. През 2023 г. около 63 медицински сестри са получили удостоверения за работа в други страни-членки на ЕС, а броят им у нас е спаднал критично поради напускане на системата и преквалификация. Средната възраст на медицинските специалисти продължава да се увеличава, като се утвърждава практиката в лечебните заведения да работят медицински сестри в отдавна настъпила пенсионна възраст.

Увеличението на възнагражденията ще допринесе за задържане на младите специалисти, за повишаване на качеството на здравните услуги и устойчивостта на системата, като същевременно ще се отговори на обществените очаквания за справедливо заплащане на медицинските професии. Вярваме, че по-високите възнаграждения ще подобрят стандарта на живот на медицинските специалисти, ще намалят емиграцията и ще привлекат повече млади хора към професията. Това ще допринесе за стабилизиране на здравната система, подобряване на качеството на грижите и намаляване на риска от закриване на болници поради липса на персонал.

ВНОСИТЕЛИ:

Сорто Гомоз Анел
Маргарита Иванова Махалева
Георги Николов Георгиев
Ивайло Василев Йорков

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за лечебните заведения

1. Цели на законопроекта:

- насърчаване на младите лекари да практикуват в България чрез конкурентни възнаграждения;
- намаляване на недостига на медицински сестри чрез повишаване на привлекателността на професията;
- подобряване на условията на труд и качеството на здравните грижи;
- стимулиране на професионалното развитие на всички медицински специалисти.

2. Заинтересовани групи:

- Министерство на здравеопазването;
- Министерство на финансите;
- Български лекарски съюз;
- Български зъболекарски съюз;
- Българска асоциация на професионалистите по здравни грижи;
- Българска асоциация на помощник-фармацевтите;
- Българска асоциация на зъботехниците;
- всички български граждани.

3. Административна тежест и структурни промени:

Не се предвиждат.

4. Анализ на разходи и ползи:

Предвиждат се допълнителни разходи в зависимост от размера на възнагражденията за всяко съсловие.

ВНОСИТЕЛИ:

Сократ Гомов Анкев
Маргарита Иванова Мараева
Георгина Николова Георгина
Ивайло Василев Тодиев